იმერეთი

ყოველდღიური გაზეთი.

ფ ა ს ი:
წლიურათ . . . . 7 მანეთი
ნახევარი წლით . . . . . . 4 მანეთი
თვიურათ . . . . 3 აბაზი

ცალკე ნუმრის ერთი შაური.

წლიური ხელის მომწერლებს გაზეთის ფასი შეუძლიათ ნაწილნაწილათ გადაიხადონ. ხელის მოწერის დროს 3 მანეთი დანარჩენი კიდევ ნაწილნაწილათ. საზღვირგარეთ წლიურათ 14 მან., ნახევარი წლით 8 მან., თვიურათ 6 აბაზი.

№ 105

წელიწადი მეორე

1913

შაბათი, 20 ივლისი.

მისამართი: Кутаисъ, редакція газ. „ИМЕРЕТИ".

ტელეფონი № 149.

ელექტრონის, ქურქ... ავეჯეულობის და შპალერის ქ. ქუთაისში.

ფ. ს. ფილიპოვისა.

ალექსანდრეს ქუჩაზე,

...ებოება ყოველთვის ელექტრონის მრავალგვარი არმატურები და მისი მოწყობილებანი, ყოველნაირი საოჯახო სამკაული, ნავთის სამოვრები, ღუმელები (ფეჩები), სამზარეულოები, ...ზე საფენი „ლინელოუმი", სამუსიკო ინსტრუმენტები (საკრავები), საეკლესიო სამკაული და მრავალგვარი ძვირფასი საოჯახო ნივთები, აუარებელი ასარჩევი ნიმუშები შპალერის თო... 2 შაურიდან ვიდრე მანეთნახევრამდი. ფასები ყოველი კონკურენციის გარეშა.

პატივის ცემით ფ. ს. ფილიპოვი.

მიიღება ხელის მოწერა 1913 წლისთვის ყოველდღიურ გაზეთზე

წელიწადი მეორე

1913

იმერეთი

გაზეთის ფასი:

ერთი წლით . . .	7 მანეთი,
ნახევარი წლით . . .	4 მანეთი.
ერთი თვით. . . .	4 აბაზი.
და ცალკე ნუმრის . .	1 შაური,

სამგლოვიარო განცხადების თითო დაბეჭდვა—სამი მანეთი.

განცხადების ფასი: პირველ გვერდზე პეტიტის ანგარიშით სწკარი ღირს 3 შაურათ მეოთხეზე—ორ შაურათ, შიგნით გვერდზე მორიგებით. შრომის მაძებართა განცხადება—ნახევარ ფასათ.

გაზეთის დასაკვეთი ფასი და აგრეთვე სხვა ანგარიშებიც უსათუოთ ამ მისამართით უნდა გამოიგზავნოს: Кутаисъ редакція газеты „ИМЕРЕТИ"

სხვანაირათ გამოგზავნილ ფულს რედაქცია ვერ მიიღებს.

ქუთაისი.

პაებზე დამყარებული ამხანაგობა

კირაკოზოვი და ბ. გ. ოგანოვი.

გაზაფხულისა

და ზაფხულის სეზონი

ტრიკო, კასტორი, დიოგონალი, ჩეჩუნჩა, რაგოჟი, ტილო, პარუსინა, ბატისტა, კისეია, შემიზი, ჩითი.

პოპლინი, მესალინი, ჟივრონი, ლიბერტი, ლევანტინი, სტოლსაფრები, „პოკრივალო", პირსახოცი, ხელსახოცები, მადაპალამი, ლანკორტი.

ქვრივი ეკატერინე სამსონის ასული აბაშიძისა, შვილები—გრიგოლ, გიორგი დიმიტრის ძენი და ნინო დიმიტრის ასული აბაშიძეები, ანეტა დიმიტრის ასული ჰიჰინაძისა და მარიამ დიმიტრის ასული მგალობლიშვილისა, სიძენი—სეით გერონტის ძე ჰიჰინაძე და მიხეილ ფილიპეს ძე მგალობლიშვილი, ძმა ანტონ ივანეს ძე და და ეკატერინე ივანეს ასული აბაშიძისა აუწყებენ ნათესავთ და ნაცნობთ, რომ შაბათს 20 კვირიკობისთვეს დილით, სოფელ სავანეში წმ. გიორგის ეკლესიაში

დიმიტრი ივანეს ძის აბაშიძის

სულის მოსახსენებლათ გადახდილი იქნება ორმოცის წირვა და პანაშვიდი.

სოლომონ პეტრეს ძე და ანა ანდრიას ასული ნადარეიშვილები, სერგი სოლომონის ძე ნადარეიშვილი, თამარ, მარიამ, შუშანიკ და ნადეჟდა ნადარეიშვილის ასულნი, კნეინა ვერა სოლომონის ასული დადიანისა და თავადი გუდუ ნიკოლოზის ძე დადიანი აუწყებენ ნათესავთა და ნაცნობთ გადაცვალებას პირველნი საყვარელი შვილის, მეორენი ძვირფასი ძმის, ხოლო მესამე ცოლის ძმის

ივანე სოლომონის ძე ნადარეიშვილის,

რომლის დაკრძალვის დღე დანიშნულია 20 ამ თვეს, დღით შაბათს, ნაშუადღევის 5 საათზე. პანაშვიდები ყოველ დღე საღამოს 6 საათზე. არქიელის გორა, საკუთარი სახლი.

სამტრედიის სამზღვითო კასის გამგეობა

სთხოვს წევრებს მობძანდენ 21 ამა ივლისს 2 საათზე ნაშუადღევს სამტრედიის გამგეობის ბინაზე 1) კასის წესდების §§ შესახებ სათათბიროთ 2) ზოგიერთ წევრების საწევრო ფულის შემოუტანლობის გამო გამოსარიცხავათ 3) საწევრო ფულის შემოკლების განზრახვა. 4) მოსამსახურეთა შტატის გადიდება.

ქალთა პროგიმნაზია

მარიამ კვინიხიძის ასულისა

გადავიდა იმავე თფილისის ქუჩაზე ობორინის შესახვევის კუთხეში. გამრეკელის შენობაში.

მოწაფეების მიღება დაიწყება ყველა კლასში 15 ავგისტოდან.

თფილისის მეოთხე რვაკლასიანი

კომერციულ სასწავლებლის ადმინისტრაცია ამით აცხადებს, რომ **მისაღები ეგზამენები მოსამზადებელ განყოფილებაში**

და 1, 2, 3, 4, 5, და 6 კლასებში დაიწყება 20 აგვისტოდან.

პირველ კლასში მიიღებიან	10—12 წ.	მეოთხეში „ „	13—16 წ.
მეორეში „ „	11—14 „	მეხუთეში „ „	14—17 „
მესამეში „ „	12—15 „	მეექვსეში „ „	15—18 „

ადრესი: პანასევიჩის ქუჩა, № 38.

ქუთაისის სამასწავლებლო სემინარია,

რომელიც არსებობს დაბა ხონში, ამით აცხადებს, რომ მისაღები გამოცდა დაიწყება მარიამობისთვის 25 რიცხვიდან.

ამ რიცხვს მოხდება გაშინჯვა შემომსვლელთა ჯანმრთელობის მხრით, და შემდეგ გამოცდიან ცოდნაში.

თხოვნები საბუთებითურთ უნდა შემოიტანონ არა უგვიანეს თუთხმეტი მარიამობისთვისა.

აქიმი ი. ჩარექოვი

ხუთ ივნისიდან მიიღებს **კანის და ვენერიულო ავათმყოფებს ახალ ბინაზე.** გაგარინის ქუჩა, პოლიციის გვერდით, ფირალოვის სახლში.

შინაგან სნეულებათა **ა ქ ი მ ი**

ნიკ. ივ. შენგელია. მიღება: დილით 9—11 ს., საღ. 5—7. გენერლის (გოგებაშვილის) ქუჩა, საკ. სახლი.

ა ქ ი მ ი კ. თ. ტყეშელაშვილი.

ათი აპრილიდან ღებულობს ავათმყოფებს (**შინაგანი ვენერიული კანის**) ახალ ბინაზე: ვიტუშინსკის სახლი, აფთიაქის უკან. პუშკინის ქუჩიდან ტელეგრაფის შესახვევში.

აქიმი ვ. ა. ნემსაძე ღებულობს შინაგან სნეულებიან ავათმყოფებს ნაშვადღევის 3—6 საათ. თფილისის ქუჩა, ფირალოვის სახლი.

საზღვარგარეთელი **სტუდენტი**

ამზადებს მოსწავლეთ გიმნაზიის ყველა კლასებისას შემდეგ საგნებში: ისტორიაში, რუსულში, გეოგრაფიაში, ქართულში. ასწავლის აგრეთვე გერმანულ (ნემეცურ) ენებს ოტტო ბაუერის ახალ სისტემაზე. შეუძლია მსურველს ერთ რომელიმე აგარაკათ წაყვეს. მიმართეთ გაზ. „იმერეთის" რედაქციაში ვ. ჭელიძეს.

გაზეთი „იმერეთი" იყიდება მესხეთის ქუჩაზე მოვაჭრე ამროსი ხვინგიასთან, იქვე მიიღება ხელისმოწერაც.

ახალი გამოგონება მეცნიერებაში

...დერთი სახმარებელი ვენახის აქიმობისათვის და მცენარეთა დასაცავათ სოკოების ავათმყოფობისაგან და მწერთაგან

ახალი სითხე ქაპმენის ŬŬ

...ავრესი წარმომადგენელი მთელი რუსეთისათვის **კანტორა კლო ფლურული ...თაისში** საწყობი და ნარდი გაყიდვა **ი. გოკიელოვის შვილების სავაჭრო სახლში ქუთაისში.**

... ივლისიდან 15 აგვისტომდი მიიღება ხელის მოწერა სიმონ ქვარიანის წიგნზე.

„შოთა რუსთველი და მისი პოემა"

...ნი იქნება ჩვეულებრივი ფორმატის დაახლოებით 100 გვერდამდი, შოთა რუს...ლის სურათით და სხვ., ეღირება ხელის მომწერთათვის მხოლოდ **ერთი აბაზი,** გასაყიდათ კი მეტი ფასი ექნება.

წიგნის წმინდა შემოსავალი გადაიდება შოთა რუსთველის ფონდის გასამდიდრებლათ.

...ც აგენტობას ისურვებს ვთხოვთ გვაცნობოს. ადრესი: **ბაღის ქუჩა ს. გერსამია.**

გამომცემელი სერგო გერსამია.

იყიდება

ქუთაისში "პოდგორნი" ქუჩაზე რიონის პირისკენ ორსართულიანი ქვიტკირის სახლი სარდაფით.

მისამართი: „პოდგორნი" ქუჩაზე ზაინკალი (слесарь) ერმილე ქორიძე.

კ ბ ი ლ ი ს ა ქ ი მ ი ანა ბუტულოვის ასული გადავიდა ახალ ბინაზე: პუშკინის ქუჩა, სახლი ჯანელიძისა ქალაქის საბჭოს პირდაპირ და წმ. ნინოს დედათა სასწავლებლის გვერდით.

დ ღ ი უ რ ი.

ოსმალეთმა ადრიანოპოლიდან გასვლაზე დიდ სახელმწიფოებს უარი უთხრა.

— რუმინიის პრესა მოკავშირე სახელმწიფოთა წარმომადგენლების ბუქარესტში ჩასვლას ალტაცებით ეგებება.

— სტამბოლიდან ადრიანოპოლს გაემგზავრა ტახტის მემკვიდრე იუსუფ-იზეინი

— გამოქვეყნული კუცოვლახების სასარგებლოთ იტალიის საელჩომ 300 ათასი ფრანკი შესწირა ბულგარეთს.

— სერბიის, საბერძნეთისა და ბულგარეთის წარმომადგენლები ბუქარესტს მივიდენ.

— ოსმალეთს ბუქარესტის მოლაპარაკებაში წარმომადგენლის ყოლის ნება არ მისცეს.

— სერბიაში ხოლერა გაჩნდა- ხოლერით 12 კაცი გადაიცვალა.

— ხანანის დუდუმ (ჩინეთში) თავი დამოუკიდებლათ გამოაცხადა და უცხოელებს სთხოვა მთავრობას სესხი არ მისცეთო:

— ჟენევის კავშირის საბჭომ სერბია და ბულგარეთი ხოლერის მხრით საშიშ პუნქტათ გამოაცხადა.

— ოსმალეთის მთავრობამ დიცენტრა

ლისტების წინამძღოლს რაფიკ-ბეის წინადადება მისცა—მიიღე მინისტრის თანამდებობაო.

— ჩეხიაში ავტონომიური წესების მოსპობის გამო საპროტესტო კრებებს შემდეგ, ქუჩის დიდი დემონსტრაცია გაიმართა.

— ლონდონში ელჩთა თათბირის სხდომაზე ბენკენდორფმა განაცხადა: რუსეთი წინაღმდეგობას გაუწევს ოსმალეთს დაკარგული მამულების უკან დაბრუნებაშიო.

— რუმინიის ჯარი ბულგარეთის სატახტო ქალაქს დაუახლოვდა.

— მარაცის ველზე ოსმალებმა 1000 ბულგარელი დაატყვევეს.

— ევროპასა და სოფიას შორის საფოსტო გზა შეკრულია, რის გამოც სოფიაში ერთი თვეა, წერილები არ მისულა ევროპიდან.

— ოსმალეთმა თავის ჯარი გაიმრავლა და ეპირება ბულგარეთის წინააღმდეგ გალაშქრებას.

— ოსმალებმა ძველი ბულგარეთის საზღვრებიც კი გადალახეს.

— ადესაში, ათონის მონასტერის დაპატიმრებული ბერები, მიიყვანეს.

— პეტერბურგში იხსნება ციხის უფროსთა კურსები, კურსებზე მიიღებენ მათ, ვისაც საშვალო შკოლა აქვს დასრულებული.

— კოროლენკოს იუბილე შემოდგომისათვის გადაიდვა.

— სინოდმა მართლმადიდებელ მიცვალებულთა გვამის დაწვა უარყო.

— საკატორგო საქმეთა რეფორმის შესახებ მთავრობა კანონპროექტს შეიმუშავებს და საკონომდებლო დაწესებულებაში შეიტანს.

შეგნებაა საჭირო.

ეთნოგრაფიული საზოგადოების დაარსებას ქუთაისში ერთი უმთავრესი მიზანი ისა ქონდა, რომ ჩვენი ქვეყნის ყოველი მხრიდან მოგვეგროვებია სხვადასხვა სიძველე და მოგვეთავსებია ერთად მუზეუმში. მუზეუმის მნიშვნელობა უმეტესათ ის იქნება, რომ ყოველ მკვლევარს საშვალება მიეცემა ერთ ადგილას ხელში იქონიოს სხვადასხვა სიძველე და ყოველი მათგანი ყოველი მხრით შეისწავლოს. ამასთანავე ყოველი მნახველისთვის თვალსაჩინო იქნება—რა იყო ჩვენი წარსული. მუზეუმში მოთავსებული ძველი ნივთები, გარდა ისტორიული წარსულისა, ცხადათ დაგვიხატავს თვალწინ წასულ კულტურას, ხელოვნებას, მხატვრობას, ხუროთ მოძღვრებას და სხვა დარგს ადამიანის შრომისას. დიდი მნიშვნელობა მუზეუმისა ისიცაა, რომ ათასი საინტერესო ძველი ნივთი დაბნეულია ხალხში, ზოგან შემთხვევით შენახულა, ზოგან სამახსოვრო ნივთად გადაქცეულა, მეცნიერული მოსაზრებით კი არვინ ეფერება. ასე რომ დღეს თუ ხვალ ეს ნივთები მოუვლელობით გაფუჭდება, ლაიკარგება, სულ მოისპობა და მეცნიერის თვალს ვერც კი ნახავს. ამიტომ მათი ერთ ადგილას თავის მოყრა და სიფრთხილით დაცვა ყოველგვარი მოსასპობი პირობისაგან—მხოლოდ მუზეუმის აგების და მოწყობის საშვალებით შეიძლება. ამგვარათ მუზეუმი ერთგვარი განძი იქნება თანამედროვე ცხოვრებაში და საუკეთესო საშვალება წარსულის გამოსაკვლევათ.

ეთნოგრაფიული საზოგადოების გამგეობას გათვალისწინებული ქონდა მუზეუმის მნიშვნელობა და ამიტომაც ვრცელი მოწოდებით მიმართა ყველას და სთხოვა დახმარება ნივთების მოსაგროვებლათ. ამ მიზნით განსაკუთრებული პირებიც კი დაიგზავნა ჩვენი ქვეყნის სხვადასხვა კუთხეში. ზოგიერთი ძაან დააინტერესა ჩვენმა მოწოდებამ და კიდეც გადმოგვცა, თუ რამე სიძველე მოეპოვებოდა ოჯახში, ბევრმაც გვაუწყა, რომ მალე მოგვაწვდის. დღემდი საყვედური არ გვეთქმის, კარგა ძალა ნივთი მოგროვდა, მაგრამ ეს კიდევ ცოტაა შედარებით მასთან, რაც ყოფილა. გურიაოდიშში, თურმე, იშვიათია ისეთი ოჯახი, სადაც არა იყოს რა მუზეუმში მოსათავსებელი. ამიტომ იძულებული ვართ კიდევ უმორჩილესათ ვთხოვოთ ყველას, რომ მიიღონ ზომები და მოგვიგროვონ ეს ნივთები. ამ შემთხვევაში დიდ სამსახურს გაგვიწევენ სოფლის ღვდლები, მასწავლებლები აქიმები და მოხელეები, რომელნიც ახლო დგანან ხალხთან და საშვალება აქვთ თავის თვალით ინახულონ ამ ხალხის ოჯახები, ეს ადვილათ მოხერხდება, თუ შეგნებული ექნება კაცს ის დიადი მნიშვნელობა, რაცა აქვს მუზეუმს, ადვილათ შეიძლება ზოგიერთ ოჯახში არ შეელიონ სიძველეს ან იმიტომ, რომ სამახსოვრო იქნება ვინმე წინაპრის, ან იმიტომ, რომ ოჯახის მორთულობათ იქნება მიჩნეული, ან ანდერძით მიღებული ექნება და ასევე ესურვება შემდეგს გადასცეს, ან სხვა რამე მოსაზრებით. მაგრამ არც ერთ ამ მოსაზრებას საფუძველი არ აქვს. და რომ სხვაც დავარწმუნოთ, შეგნებაა საჭირო და ჩვენც ეს შეგნება უნდა გავაღვიძოთ მათში. ძალიან მოკლე აზრია, თუ ვინმე ფიქრობს, რომ ის, როგორც კერძო პირი, უკეთ მოუვლის სიძველეს და უფრო დიდხანს შეინახავს. ვისაც შენახვა, დაცვა უნდა, მან უფროც უნდა მოგვცეს: კერძო ოჯახში ან მემკვიდრე აღმოჩნდება გულგრილი და უთაური, რომელიც უყურადღებოთ მიაგდებს უხმარ ნივთს, ან რამე სტიქიური ძალა: ცეცხლი, წყალი და სხვა ადვილათ მოსპობს. მუზეუმში კი, სადაც პატრონი საზოგადოებაა, ნივთები უკეთ მოვლილი იქნება, ისე როგორც ყოველი საზოგადო საკუთრება. თუ ვისმე სურს თავისი წინაპარის სახელი შეინახოს მისი ნაქონი ძველი ნივთის დაცვით მით უმეტეს უნდა მისცეს მუზეუმს, რადგან იქ ყველა ნახავს და კერძო ოჯახში ათასში ერთიც არავინ მივა. სახლისთვისაც განა ის არა სჯობს, რომ ნივთი უმეტესმა რიცხვმა ნახოს? მუზეუმში ყოველ ნივთს დაეწერება ვისი ნაქონია, საიდან მოტანილია, ვინ შემოწირა, ვისი შეძენილია და სხვა, ასე რომ სახელი პატრონის არაოდეს არ წაიშლება. ამ აზრის ახსნაც არ არის ძნელი, თუ კი ვინმე მიიღებს შრომას და განუმარტავს ყველას, ვინც შემთხვევით არიან პატრონები სხვადასხვა სიძველისა.

შეგნებაა საჭირო მისთვის, რომ კარგი საქმე კეთილათ დაგვირგვინდეს, შეგნებისთვის კი შეგონებაა აუცილებელი და ამას უნდა ცთილობდეს ყველა და ნამეტურ ისინი, ვინც ხალხთან უფრო დაახლოვებულია სამსახურითაც და სხვა რამე გარემოებითაც, და ეს შეგნება არის თავდები კულტურული წარმატებისა.

ტრიფონ ჯაფარიძე.

ახალი ამბავი.

მეფის მოადგილის წინაშე ქალაქის შკოლების დათხოვნილი ორი მასწავლებლის—ოდიშარიასა და ნაცვლიშვილის თაობაზე შუამდგომლობა ქალაქის მოურავს ი. ს. ჩიქოვანს მიენდო.

✦ უგანათლ. თავად. უჩა დადიანის საქმე ბაქოში გაირჩევა 18 ეკენისთვეს.

✦ გუშინწინ, სამშაბათს საღამოს 9-ს გორის სადგურზე მოკლეს ადგილობრივი მაზრის უფროსი ბლაუ. მკვლელობა მატარებლის მოსვლის დროს მომხდარა, როცა სადგურზე დიდძალი ხალხი ირეოდა, მკვლელს ზედიზედ ხუთჯელ დაუხლია რევოლვერი მაზრის უფროსისთვის, რომელიც ბაქანზე პროკურორის თანაშემწეს ტკაჩოვსა და გამომძიებელს ავშაროვს ესაუბრებოდა. მაზრის უფროსი იქვე მომკვდარა. ორი უკანასკნელიც დაჭრილები არიან, მაგრამ არა სასიკვდილოთ.

✦ ბაქოში როჩილდის ყველა ქარხანაში—თეთრ-ქალაქში, ბიბი-ეიბათში სურახანასა და ბალახანში მუშები გაფიცულან და ეკონომიური მოთხოვნილება წარუდგენიათ.

✦ „მოგზაური" დასის მსახიობებს ბარეელს, ყალაბეგიშვილს და ჩაგუნავას რაჭაში მოგზაურობის დროს გაუმართავთ სულ ოთხი წარმოდგენა; ონში ორი, კვაცხუთში ერთი და ამბროლაურში ერთი—ზოგან წარმოდგენილი იყო შ. დადიანის ახალი პიესა „შენი ჭირიმე" და ზოგან სხვადასხვა ვოდევილები. წარმოდგენებს მომეტებულათ მდაბიო ხალხი უფრო ეტანებოდა და იაფ-ფასიანი ბილეთი იყიდებოდა, ამიტომ შემოსავალი ერთი-მეორეზე ხუთი თუმანი გამოდიოდა. საერთოდ წარმოდგენებს კარგი შთაბეჭდილება დაუტოვებია.

✦ გაჩინოში ჰაეროპლანიდან გადმოვარდნილა და იქვე მომკვდარა სამხედრო მფრინავი ვინმე ცომაია.

✦ დრამატურგ ნ. შიუკაშვილს უკვე დაუმთავრებია ახალი ოთხ მოქმედებიანი დრამა თანამედროვე ცხოვრებიდან, სახელათ „ნაგავი". ქართული დრამატიული საზოგადოების გამგეობის წევრებმა და დასის რეჟისორებმა უკვე წაიკითხეს ეს დრამა, მოიწონეს და რეპერტუარში შეიტანეს. დრამა მომავალი სეზონის ბოლოში დაიდგმებაო.

✦ კავკასიის სამთამადნო სამართველოს ივნისის განმავლობაში შემოსავალი ქონია 102,449 მანეთი.

✦ ქ. შ. წ. კ. გ. საზოგადოების ბათომის განყოფილებას 1912 წელს 271 წევრი ყოლია. ამ წელს განყოფილების ბალანსი 7,727 მანეთსა და 29 კაპიკს უდრიდა.

✦ წ. კ. საზოგადოების გამგეობა ამჟამათ ბეჭდავს: „დედა-ენა"-ს და „რუსკოე სლოვოს" გოგებაშვილისას და ა. ხახანაშვილის „ქართული სიტყვიერების ისტორიას."

✦ განათების მოიჯარადრე საარკი სთხოვდა ქალაქის გამგეობას განათების ფასის მომატებას. ქალაქის გამგეობამ მოუმატა და საათში $4\frac{1}{2}$ კაპიკი გაუხდა ნაცვლად $4\frac{1}{4}$ კაპიკისა.

✦ ამ დღეებში ქუთაისის ციხიდან 15-ამდი ტუსაღი გაგზავნიან რუსეთის სხვადასხვა საკატორგო ციხეებში.

✦ სახალხო შკოლის მასწავლებელმა გრიგოლ ბახტაძემ გამოიგონა და პეტერბურგს საშვალო ჰიგიენის გამოფენაზე გაგზავნა სამი ნივთი: ლამპის გაზის გასაწმენდი ვენტილიატორი, პიუპიტრი, ჰიგიენურათ წიგნის საკითხავი და ახალი სისტემის მოწაფის სუფრა, რომელზეც მოწყობილია ორი მოძრავი ფიცარი ერთი კითხვისა, და მერე წერისათვის.

მოწერილი ამბავი.

ხვანჭკარი საზოგ. (ქვემო რაჭა). [illegible] ლიად უყურადღებოთაა მიგდებული [illegible] საზოგადოება, რომელსაც [illegible] კულტურული დაწესებულება არ მოეპოვება. 1912 წელს საზოგადოება [illegible] ტეგორიულათ უარი განაცხადა ორკლასიანი სასწავლებლის დაარსებაზე. [illegible] როა ჩვენი საზოგადოება და მისი [illegible] ურნი უფრო მეტი ხალისით ეპყრობოდენ საკულტურო საქმეებს.

თამაკოს საზოგადოება. (ოდიში). [illegible] საზოგადოება ოთხი დიდი სოფლისგან შესდგება, სადაც ათასამდი მცხოვრები [illegible] აქ არსებობს ორ-კლასიანი ნორმალური სასწავლებელი. სხვა საკულტურო დაწესებულება ჩვენში არ მოიპოვება. საჭიროა მოსწავლე ახალგაზდობა და სტუდენტობა, რომელთა რიცხვი ჩვენში დიდია, როვან ყურადღებას მიაქცევდეს ამ გარემოებას და შეუდგებოდეს წიგნთსაცავ-სამკითხველოს დაარსების საქმეზე [illegible] ვას.

— ბაღდადიდან იწერებიან, რომ კვირას, 14 ამთვეს გაუმართავთ წარმოდგენა. წარმოუდგენიათ გედევანიშვილის პიესა „სხვერპლი", მსახიობი სარ[illegible] დახმარებით. წარმოდგენას კარგი შთაბეჭდილება დაუტოვებია და ხალხიც ბევრი მათ დასწრებია. დასასრულ გაუმართავთ დივერტისმენტი, სადაც, სხვათა შორის, ჯაფარიძის ბავშს მოხდენილათ წაუკითხავს ლექსი.

ფიქრთა მორევში.

ეს ერთი ხანია გაზეთებში ორი [illegible] თის „ფსალმუნებს" ვკითხულობთ.

დიახ, ორივე დავითია, ხოლო დავით[illegible] ფსალმუნთა მლაღადებლის გალობას არა გავს მათი ფსალმუნი, არა გავს მათი გალობა—ღაღადისი.

განა საზოგადოებისაგან არჩეული პირთ შეშვენისთ, რომ ასეთ „ფსალმუნებს" უწერენ-უგალობებენ ერთმანეთს?!

წინაძღოლნი წოდებისანნი [illegible] ყოფენ ერთმანეთს [illegible] ყოფენ მწვავეთ, შეუფერებლათ და წოდება, რომელმაც საქვე წინამძღოლობისა მათ ჩააბარა და უთხრა:- აჰა, თქვენს ხარ[illegible] და სახელს ვაბარებთ ჩვენსას, მოუარეთ მას, გვიწინამძღვრეთ, დაიცავით იგი—წოდება იგი, ვამბობ, სდუმს და ეს დუმილია მისი სიკვდილიც!..

დ. მრხხი[illegible]

მშობლიურ ცის ქვეშ.

პაწა პოემები პროზათ.

ძღვნათ ქეთო ხ—ს ასულს.

ა

მიძღვნა.

— სატრფოვ! გაფიცებ დილის ნამის მარგალიტისებურ კრიალს, გაფიცებ შენი სიყვარულის პირველს ლოცვას, ნუ მთხოვ მზეს მოვტაცო მისი მწველი სიმხურვალე და შენ მოგიძღვნა, რომ იგი გულს მიიკრა და მით დაიწვა...

სატრფოვ! ნუ თუ არ იცი, რომ ჩემი ბაგე რომელიც შენს კოცნას უცდის, უფრო მწველია ცეცხლის ალზე, უფრო მხურვალეა მზის სხივებე?!

სატრფოვ! ჩემი გული უფრო ცხელია ნაკვერჩხალზე, იგი მთელს შენს ტანს ცეცხლათ აქცევს. მაშ, ნუ მსთხოვ მზეს მოვსტაცო მისი მწველი სიმხურვალე და შენ გიძღვნა,-შენ მოგართვა. მე თვით—ცეცხლი ვარ!!

სატრფოვ! ნუ მთხოვ მთვარესა და ვარსკვლავებს მოვტაცო-ნაზი, მკრთალი სხივები, მით მოვქსოვო საოცნებო თალხი,-მოგართვა და შენი მარმარილოსებური ტანი შიგ გავხვიო. ნუ მთხოვ! ნუ!!. განა ჩემ თვალთა ელვარება უფრო ნათელი და ფაქიზი არაა?! მაშ, მით მოგიქსოვ გრძნობის მანტიას-შიგ ჩავურევ სიყვარულით სავსე თრთოლვს და ტანს შემოგახვევ! სატრფოვ! არა მსურს—შენი ტანი მთვარისა და ვარსკვლავთა მკრთალი სვივებით მოირთოს. არა! არა მსურს!!

სატრფოვ! გაფიცებ პირველი კოცნის მოლოდინის სიტკბოებას, გაფიცებ შენი პირველ სიყვარულს სევდას, ნუ მსთხოვ ამთაგორებულ ზღვას მოვსტაცო მის ტალღათა ფეთქაგრგვინვა და შუოთვა და შენ მოგართვა..'

განა სიყვარულით სავსე გული ჩემი ზღვის ტალღებზე უფრო არ ფეთქსა და შფოთავს?!

მაშ, სატრფოვ, ნუ მთხოვ, ნუ!

ნუ მთხოვ, რადგან მე ეჭვი მსტანჯავს. ნუთუ ჩემზე უფრო მზის მწველი სხივები გიყვარს, ქურდულათ შენს წყლიან თვალებში რო შეპარულა, რათა სწუწნოს მისი ელვარება!? ვფიცავ ჩემს სიყვარულს მე დავიჭერ იმ მზის სხივებს და ბნელს ოთახში დავამწყვდევ!! ნუთუ ჩემს მწველ ტუჩებზე მელათ ცეცხლის ნაკვერჩხალი გიყვარს, რომ გიყურათ ბაგეს მიიკრა?! ვფიცავ ჩემ ბაგეთა თრთოლვას, რომლითაც ლოცვა ტრფობისა გამომითქვამს, შენს საყვარელ ნაკვერჩხალს წყალს დავასხამ..

სატრფოვ! მე ეჭვიანი ვარ... და ნუ მსთხოვ იმას, რაც ჩემს გულს დაკოდავს!

არ შემიძლია-არა!!

განა ჩემი სიყვარული, რომელიც ელვარეა მზის სხივებზე, მწველია ნაკვერჩხალზე, რომელიც მღელავპა-თვის გრიგალის მიერ ამთაგორებული ქვეყანაზე არ კლავს შენს სურვილს!?

ჰოო? მაშ იმას მოგართმევ—გიძღვნი.

1

ნაწვავი.

გლეხი თიდო ყანაში სიმიდს თოხნის. მის გვერდით ათი წლის ძმა-ღიმილით თოხს ატრიალებს. ოფლი ჩამოსდის შუბლიდან.

მზე მხურვალე სხივებს ისვრის და სწვავს მის სარჩო ყანას, სწვავს მათ ლოყებს. ცეცხლმფქვეველი ვეშაპი მძვინვარებს

მრისხანებს, სურს ფერფლათ აქციოს ცა და ქვეყანა,, არვის იბრალებს..

მრისხანებს მზე რადგან უნდა თვისი ძალა გამოიჩინოს და ყველა დატანჯოს მრისხანებს-ქშინავს და ეს მრისხანება მას ცეცხლათ აქცევს და ცეცხლიც ყველაფერს სპობს!

გლეხი თედო მუშაობს ყანაში, გვერდით ათი წლის ძმა უდგას. მზე მას სწვავს, ოფლი შუბლს ჩამოდის... და მოისმის თედოს გულსაკლავი ოხვრა... მისი გული დაფლეთილია, მისი სული შავს სევდას მოუცავს. ერთი კვირაა, რაც ახლად ნათხოვი ძვირფასი ცოლი წითელმა სენმა მოსტაცა. ავათმყოფობის ცეცხლი შემოედვა მის სატრფოს და მოსტაცა ტკბილი მეუღლე..

თედო მუშაობს, ოფლსა ღვრის. რამდენ ბელტს თოხით გადმოაბრუნებს თვალს ცრემლი მოსწყდება და სიმიდის ფოთოლი იბარებს.

მუშაობს თედო და ორი ცეცხლი მას სწვავს:

ზევით მზე მრისხანებს, სწვავს თედოს სარჩოს, თედოს სხეულს... ქვევით მეგობრის მოგონება უდაგავს გულ-მუცელს!!

ნეტავი, რომელი ცეცხლი უფრო მწველია?!

2.

წისქვილში.

შუა ღამეა. წისქვილის ქვები ღრუტუნობენ, მუშაობენ, და ოფლითა და კვნესით ხორბალს ფქვილათ აქცევენ. წისქვილში თუნუქის ჭრაქი ბჟუტავს.

ყველას სძინავს.. მხოლოდ მეწისქვილე, ხანშესული მეწისქვილე ყურეში მიმჯდარა და სევდით ნაკრთობი ფიქრს წაუღია... მის გულს ბასრი ისარი სიყვარულისა მოხვედრია და ბოლმას მოუცავს, სევდას შეუპყრია. მეწისქვილის კაეშნიანი—ოხვრა სარეკის კაკუნს ებრძვის. წისქვილის ქვათა ღრუტუნს კი შეთვისებია.

სკემს მეწისქვილის გული, მასში გაიღვიძა უსაზღვრო ტრფობამ ახალგაზდა ასულისა, რომელსაც იგი შუაღამისას ამ წისქვილში ზღაპარს მოუყვა, როცა ნორჩი-ასული ღამე წისქვილში დარჩა. მეწისქვილის გული მაშინ პირველათ ატოკდა—როცა ნეტარი ღიმილით ასულს ზღაპრისა და წისქვილის ქვათა მოთქმაში ჩაეძინა...

და ახლაც ყურეში მიმჯდარი სევდიანობს მეწისქვილე. მისი გული მოსთქვამს...

წისქვილის ქვები მუშაობენ, სევდით ღრუტუნობენ!!

მაგრამ, ნეტავი მეწისქვილის ხავსმოკიდებული გული უფრო სცემსა და ტოკასს, თუ ის ქვა წისქვილისა, რომელსაც იგი თვალს არ აშორებს და რომელმაც მისი სატრფოს სიმიდი დაფქვა?! ნეტა, რომელი?!.

3.

ზღვის პირათ.

ვანო ოცი წლის ჭაბუკი იყო. ოც წელს მისთვის საჩუქრათ ახლათ ამოწვერილი შავი ულვაშები, მაღალი ტანი, მიმინოსებური თვალები მიერთმია. ოც წელს ვანო ჭარბი ღონის ჭაბუკათ გადაექცია. ოც მაისს მისი გული სინაზითა და სიყვარულით აევსო. ოც ზაფხულს მის მკერდში მწველი ცეცხლის გულით გამოეკვეთა. მშვენიერი იყო ვანო და სოფელში ყველა სიხარულით მისჩერებოდა, ყველას უყვარდა. თვით ბუნებასაც იგი თვით საკეკლუცოთ გაეჩინა, და როცა იგი ზღვის პირას სიპ კლდეზე გადაჯდებოდა და მის მშფოთარე ტალღებში გამოხედვას ჩააქსოვდა, ადამიანს ბრინჯაოსგან ჩამოსხმული სევდის ქანდაკება ეგონებოდა...

და ნიავიც ნელი დუდუნით მის ხუჭუჭ თმაში სალოცავათ მუხლს დრეკდა. მზის სხივებში ჭაბუკის სევდიან თვალებს მიეპარებოდა, ქურდულათ უკოცნია. ზღვის ტალღებიც მის გულის ფეთქას ყურს უგდებდა და ყრმი სევდას გულს იკრავდა. ვანო მუდამ სევდით [illegible] სავსე, მუდამ ბოღმით იყო მოცულ[illegible]!! ბოლოს ველარ გაუძლო და სიპი კლდიდან ზღვის ტალღებს გულში ჩაექსოვ[illegible]... რათ? ეს მხოლოდ უსაზღვრო ზღვამ იცოდა..

ვანო ჩიტოს უყვარდა. ჩვიდმეტი წლის ჩიტოს, რომლის ტანი სვეტსა გავდა, ლოყები იმ წაბლის კაკალს, რომელს აქაიქ სიწითლე შეპარვია და ჯერ ჰყ[illegible]ტია, თვალები ორ გამოქვაბულს, წარბები კი ცხელი ლურსმით თეთრ ფიცარზე ამომწვარ ორ ხაზს...

უყვარდა ჩიტოს ვანო; ვანოს უყვარ[და] ჩიტო; არცერთმა არ იცოდა ერთმანეთის გულის პასუხი.—ერთმანეთს ეძე[ბ]დენ, მაგრამ ძებნაში ერთმანეთს შორდებოდენ!!

ვანომ არ იცოდა, თუ ჩიტო შეიყვარებდა და პირველ მწველ სიყვარულ[ს] ვერ გაუძლო, ვერც გაუტყდა ასულს [და] სიკვდილი არჩია... არჩია დალუპვა [და] ზღვის ამთაგორებულ ტალღებს გაანდ[ო] თვისი ზრახვა და მშფოთარე ტალღე[ბ]მაც ვანო სამუდამოთ გულში ჩაიკრა.

ახლა ჩიტო სდგას სევდიანი ზღვის პირას და მოთქმით ჩასძახის გიჟმაჟს, რომ დაუბრუნოს ძვირფასი სატრფო. მოსთქვამს ჩიტო... ბობოქრებს ზღვა.

ოხრავს ჩიტო... გრგვინავს ტალღები უსაზღვრო ზღვისა.

მაგრამ, ნეტავი, ვისი მოთქმა უფრო სევდიანია:—სიყვარულით აღსავსე გულისა, თუ უძირო და უსაზღვრო ზღვისა?!

ნეტავი ჩიტოს გული უფრო ფეთქს—თუ მთის ოდენა ტალღები... ნეტავი!!.

დია ჩიანელი.

რთველ მასწავლებელთა საყურადღებოთ.

ცხოვრებამ და უკვე ნაცნობმა მაგა-ებმა დაგვარწმუნა, რომ ჩვენს შკო-ში, არათუ დაბალს—სასოფლოში, ალოშიც კი არაა სასურველი სხვა ების მასწავლებელთა დანიშვნა. ამას ვლაპარაკობ პედაგოგიური მოსაზრებით და იმ თვალსაზრისითაც, რომ წავლეთა და მასწავლებელთა შორის და იყოს მშობლიური დამოკიდებულება და არა ანტაგონური, რაც თვით ლესმა მთავრობამ, მეფის მოადგი- აღნიშნა თავისი ცირკულიარული რილობაში ოლქის მზრუნველისადმი. წავლებელი უნდა იცნობდეს დაახლო- თავის მოსწავლეთა და იმათ მშო-ლთა ენას, ზნე ჩვეულებას, პატივს დეს და ანგარიშს უწევდეს მას. თუ თვის არა გვაქვს ასე საქმე მოწყობი- ჩვენს პატარა კუთხეში, ამის მიზე-რავალგვარია, მაგრამ უმთავრესათ კი ვლებელთა დაუდევრობაა, ჩვენი სადმი გულგრილობაა...

ვიხედოთ სხვა ქვეყნებში:—ყოველ მასწავლებლები შეკავშირებულან და რიში უწევენ ამა თუ მხარეს და ენას ცხოვრებისას. და ნუთუ ჩვენს ლ ქვეყანაში, სადაც ყოველდღე და ლ გაზეთში ვკითხულობთ ჩვენი მტრების მიერ ჩადენილ გულშემ-ამბებს, არ უნდა შევკავშირდეთ უსამართობას შეერთებულის ძალით შევებრძოლოთ?! მარტო გაზეთის ლებზე გოდება არ გვიხსნის გან-ლისგან, საჭიროა პრაკტიკული მოქ-ბა. ვხედავთ,—ერთგულ მოხელეებს ი მხრიდან იერიში მოაქვთ ჩვენს ულ სიმაგრეებზე და სანამ მთლათ დგურებდენ, საჭიროა დროით გა-ხილება, მოქმედება. დარწმუნებუ-ვარ—კიდევ მოგვეპოება ისეთი მა-ებლები, ვინც თავის ერის ინტე-ს პირად ინტერესებზე მაღლა აყე-, აი, ამათ ევალებათ პირველი ნა- გადადგმა: ა. მოწყობა ქართველ ებელთა კავშირისა (ამ კავშირში, როგორც სოფლის მასწავლებ-ისე საშუალო სკოლისაც), ბ. ჩვენი თვის ცხოვრებაში ჩახედვა და ახს-თუ რა შედეგი მოყვა (მავალითე-ს შორს არ დაგვჭირდება წასვლა) სდევს ახლანდელ სისტემაზე და-ულ სწავლა-აღზდას; გ. საჭიროა ბო ლექციების მოწყობა სოფლად აღზდაზე და პირველდაწყებით ზე, ესე იგი, საჭიროა საქმე თვით გადავიტანოთ, რომელიც ყვე- მეტათ ძლიერია... ლოდინი არ ს ამ დიდს საქმეს... საჭიროა მოქ-ა.

ვინი.

ომის ამბავი.

ხოცილთა რიცხვი. პიროტიდან ბაა—სერბიის გლეხებმა 857 მკვდა-ბულგარელი დაასაფლავოთ. ამათი ბი სერბიის გლეხებს უპოვიათ ვე-ის სიმაღლეზე. დაჭრილ და მოკ- ბულგართა რიცხვი პიროტის მახ-ლოთ 7 ათას კაცს აღემატება: 10 ს ოჩანიკაზე იერიშის მიტანის დროს ჭრიათ და მოუკლავთ 1800-ამდი ელი და მთაშაველი.

მალეთის მინისტრთა გადაწყვეტი-. მინისტრთა კრებაზე დიდმა ვი სთქვა მხოლოდ ორი სახელმწი-მეგება უარყოფით ოსმალების მიერ ანოპოლის აღებასო: დანარჩენმა სა-ფოებმა გარდა საფრანგეთისა, ოს-ის სასარგებლო აზრი გამოსთქვეს. ეს დღევანდელ მდგომარეობაზე დაწყვიტეს—არამცდაარამც ადრია-ლი არავის დაუთმონ. აირჩიეს კო და მიანდვეს გადარჩენილ სიმაგრე- გამოკვლევა და ახლების აგება, ების ხელმძღვანელობით: საბჭომ ვიტა ბძანება გასცენ და მუსტაფ-ც აილონ. მინისტრთა საბჭომ გადა-ლებით, ოსმალეთის საზღვრები უნდა დარჩეს, როგორიც იყო ნეთის ომის დაწყებამდი.

ტიოსმალური კრება ლონდონში. ნეთის კომიტეტმა, რათა სახელ-ებს ადრიანოპოლიდან ოსმალების ის შესახებ ლონისძიება მიელო, ა კრება, რომელსაც ინგლისის მენტის 40 წევრი დაესწრო. რიგი ორებისა ლაპარაკობდა ოსმალების მდეგ. ოსმალებმა დაარღვიეს როგორც ლონდონის ხელშეკრულობა ისე ბერლინის ტრაკტატიც მოუწოდებდენ სახელმწიფოებს, რომ ოსმალეთის წინააღმდეგ შეიარაღებული გალაშქრება მოეხდინათ.

პასუხი ბ. ს. მჭედლიძის პასუხზე.

(იხ. „იმერეთი“—№ 100).

ფრიად სასიამოვნოა, ბ. სიმონ, რომ თქვენ გულით შეცთილხართ გემართლებიათ თავი ბრალდებიდან. სასიამოვნოა იმიტომ, რომ მეც, როგორც ქართულ-ეროვნული შკოლის ბედ-იღბლით დაინტერესებულსა და გულშემატკივარს, არა მსურს ამ წმინდა ასპარეზზე მეგულებოდეს უნდობლობითა და „ეჭვით“ დაჩრდილული ლიმპარი. ამ ცდით-კი—თვით შეკითხვაშიც მოყვანილი ჩემი მიზანი—თქვენი გამართლება და სამარცხვინო ეჭვების და ხმების გაფანტვა, ფორმალურათ მაინც რამდენათმე მოწეული იყო და ამ პასუხზე პასუხის გაცემა ზედმეტათ მიმაჩნდა, რომ თქვენ თქვენი წერილისთვის შესაფერი მშვიდობიანი კილო-ხასიათი მიგეცათ, მაგრამ თქვენი პასუხის უკანასკნელმა მუქარის სიტყვებმა, სიმართლე გითხრათ, ცოტა არ იყოს, საგონებელში ჩამაგდო. აბა, რა ვიცი? „ეშმაკს თვალთ არ უჩანსო“—ნათქვამია და მეც, რომ მოსალოდნელი საფრთხე-ხიფათი თავიდან ავიშორო, საჭიროთ დავინახე ჩემი პოზიციისა და პიროვნების უზრუნველსაყოფელათ, გარს მტკიცე ბარიკადები ავიშენო. აი, სწორეთ ამისთვის ერთის მხრით და მეორეს მხრით-კი ისევ იმიტომ, რომ მთლად საბოლოოთ ალვადგინოთ თქვენი ასე უეცრათ შერყეული ავტორიტეტი პატივცემული მკითხველი საზოგადოების წინაშე, საჭიროთ ვრაცხ განვიხილო და განვმარტო თქვენი პასუხი და აღვნიშნო, თუ რამდენათ საკმარისათ დასაბუთებული და მიზანშეწონილია იგი თქვენდამი მიტანილი ეჭვის გასაქარწყლებლათ. და აგრეთვე, რომ—როგორც მკითხველთათვის, ისე თქვენთვისაც ნათელი ვყო ჩემი გულწრფელობა და იმ შეკითხვის სრული სამართლიანობა,—მოვიყვან ყველა იმ საბუთებსა და სიტყვებს, რომელთა ძალით მოგეცით მე საშუალება...

ჯერ მინდა ორი სიტყვით აღვნიშნო,—თუ რამდენათ სამართლიანი ყოფილა ის თქვენი წინანდელი განზრახვა, რომ ბძანებთ: „არ მინდოდა გამეცა თქვენთვის პასუხი“-ო. მე ვფიქრობ, ეს თქვენ ან წერილის ფორმისათვის გიხმარიათ, ან თქვენი სიმართლის მეტი თვალსაჩინოების დასამტკიცებლათ და პირის მოსალამაზებლათ, თვარა თუ ამას მართლა წრფელის გულით დ თქვენს საკუთარ რწმენით ამბობთ, სწორეთ მოგახსენოთ—დიდათ მოსაწონი არ გახლავთ!.. ჯერ როდესაც ვინმე პრესის საშუალებით თუნდა რაიმე მცირემნიშვნელოვან კითხვას გაძლევთ, უბრალო ზდილობიანობა მოითხოვს, პასუხი გასცეთ და მით უფრო, როდესაც საქმე პირადათ თქვენ გეხებათ, მაშინ ზნეობრივათაც ვალდებული ხართ და იურიდიულათაც—პასუხი აგოთ მოპირდაპირის წინაშე, მკითხველი საზოგადოების მოწმობით... მით უმეტეს, რომ თქვენ დარწმუნებული უნდა ბძანდებოდეთ, რომ ია ნარიძე ასეთ დიდმნიშვნელოვან საზოგადო საქმეში მარტო ქუჩურ ჭორებზე დამყარებული ცნობებითა და საბუთებით აგრე საჯაროთ არ გამოგიწვევდათ პასუხის საგებათ; ეს ძალიან დაუფიქრებელი,—უხერხული და, თუ გნებავთ—უგუნური ნაბიჯი იქმნებოდა,—რომ მას მართლა ანგარიშის გასაწევი საბუთები ხელთ არა ქონოდა და ასეთივე ეჭვებით შეპყრობილ თანამოაზრეთა მთელი ჯგუფი არ ყოლოდა... ხოლო მთელი ჯგუფისა და წრის აზრის ანგარიშგაუწევლობა, მეტადრე ამავე ჯგუფის წევრისგან, ეს მათი აბუჩათ აგდება და უკიდურესი თავხედობა იქმნებოდა, რაც, ვგონებ თქვენ არ შეგეფერებათ...

ახლა-კი გადავიდეთ პირდაპირ საკითხზე.

თუმცა გონიერი მკითხველი თქვენი პასუხის წაკითხვისთანავე დაინახავს, რომ თქვენ უმეტეს შემთხვევაში თავის მართლების მაგიერ ისევ ჩემს შეკითხვაში მოყვანილ ეჭვებს ადასტურებთ, მაგრამ დაწვრილებით გავარკვევ ამ დებულებას, რომ უფრო თვალსაჩინო შეიქნეს იგი ყველასთვის.

პირველს ჩემს კითხვაზე თქვენ ჯერ „რუსული ატკაზით“ მიპასუხებთ და განმარტავთ,—რომ თქვენ-კი არ სთხოვეთ ბ. გროზდოვს გაკვეთილის მიცემის ნებართვა, არამედ თვით ინსპექტორმა გროზდოვმა, როდესაც თქვენ კურსებზე დასწრების ნება მოგცათ, პირდაპირ თხოვათ—მიგეცათ სანიმუშო გაკვეთილი“. ნეტა ერთი ვიცოდეთ, რაში მოეჩვენა ამ ახირებულ ადამიანს ეგ თქვენი გაკვეთილი? ნეტა რა განსხვავება უნდა ყოფილიყო მასში იმ გაკვეთილებთან, რომლისაც ყოველდღე აძლევდა 2—3 კურსებზე მიწვეული, ნუ გეწყინებათ და თქვენზე არანაკლებ „დახელოვნებული“ მასწავლებელი?.. ასეც რომ იყოს, სიმართლე გითხრათ, ამ დუხჭირს დროში ჩვენი დაავადებულ ხალხისათვის მარტო ის გარემოებაც, რომ ინსპექტორმა თქვენ კურსებზე დასწრების ნება დაგრთოთ, სრულად საკმარისი იყო,—ათასი ცილი (?) დაეწამებიათ თქვენთვის და ვიცი დავძრახავთ, ვინაიდან ბ. გროზდოვმა თითქმის არც ერთ კერძო მასწავლებელს, ვინაც ოფიციალურათ არ იყო კურსებზე მიწვეული, სხვათა გაკვეთილებზე დასწრების ნებაც-კი არ დართო,—მისი ოფიციალის თქმისა არ იყოს: „ვინმე არაკეთილსაიმედო პირი არ შემომეპაროსო“[1]) თქვენ-კი, როგორც თვითონ ბძანებთ, არამცთუ უბრალოთ ყურების ნება სიამოვნებით მოგცათ, არამედ გთხოვათ (?) კიდეც, რომ იმ კურსებზე სანიმუშო გაკვეთილი მიგეცათ... ნეტა, თქვენ რა წითელი კვერცხი ბძანდებოდით?!. ლოღიკა ასეთია: ვინაიდან ჩვენთვის დღის ნათელივით ცხადია—მთელი კურსებისა და ქუთაისის დირექციაში გამეფებული მოღვაწეობის განმავლობაში ბ. გროზდოვისა და მისი ამალის სულისკვეთება-მისწრაფება 81 წლის სასწავლო პლანისა და თარგმნითი მეთოდის წინააღმდეგ მიმართული, სიბრმავემდი თავგამოწყებული ბრძოლა „ქართულ-ეროვნული“ შკოლის დასასამარებლათ[2]),—ჩვენ სულ ერთში უნდა შეურიგდეთ იმ აზრს, რომ ის, როცა გაკვეთილის მიცემას გთხოვდათ, ან ნებას გრთავდათ ამაზე, არამცდაარამც არ ხედავდა თქვენში იდეიურ მოწინააღმდეგეს, მის პრინციპის წინააღმდეგ მებრძოლს, არამედ უეჭველათ ელოდა მის პოლიტიკის დამცველ თანამოაზრეს...

შეიძლება მიპასუხოთ: „თუ გროზდოვი სტყუვდებოდა, ეგ რა ჩემი ბრალიაო“, ვითარი მნიშვნელობა არა აქვს, თუ რამდენათ გამართლდა გროზდოვის შეხედულება, არამედ საქმე ის არის, თუ რამდენათ შეეძლო ამ გარემოებას მოეცა ჩემთვის საბუთი და უფლება—ხსენებული შეკითხვით მომემართა თქვენთვის და სწორეთ ასეთი მნიშვნელობის ძალა არ შეგვიძლია არ ვაკუთვნოთ ამ გარემოებას. თუმცა არც გროზდოვის მოლოდინი გამტყუნებულა,—ამას მოწმობენ ხსენებულ კურსებზე დამსწრე მასწავლებლები ბ.ბ. გარიყული და კატუნია („თანამედროვე ქვეყანა“ № 17),—რომელთაც თქვენის თხოვნით, თქვენს შეკითხვაზე პასუხი მოუციათ, როგორც ჩანს თვით წერილიდან...

რაც შეეხება იმას, რომ „განსაკუთრებული შუამდგომლობით არ აგიღიათ ეს ნებართვა“, ამას დავიჯერებდი, რომ თქვენვე იქვე არ გეთქვათ: „მხოლოდ ჩემმა ამხანაგმა უბრალო საუბრის დროს გადასცა ბ. გროზდოვს ჩემი სურვილი გაკვეთილის მიცემისა, „რასაც მოყვა ის ნებართვაო“. აჰა,—ახლა-კი ცხადია, თუ რა იყო ის პირადი თხოვნის გარდა „განსაკუთრებული შუამდგომლობა“!.. თუმცა მე როდესაც ამ კითხვას გაძლევდით, ყოველივე ეს არ ვიცოდი და ვხელმძღვანელობდი მხოლოდ გროზდოვის იმ სიტყვებით, რომელიც მან წარმოსთქვა კურსისტკების წინაშე, თქვენი გაკვეთილის გარჩევის ბოლოს, აი, რას ამბობდა იგი: „ვინაიდან ბ. მჭედლიძემ თვითონ მოისურვა ამ გაკვეთილის მიცემა და თავის ნებით შრომა მიიღო, ის ღირსია მადლობისაო და თქვენ მადლობა მოგახსენეს „არასავალდებულო შრომისთვის“... აგრეთვე ზოგიერთ მასწავლებელთა კერძო შეკითხვაზე ბ. გროზდოვმა უპასუხა, რომ „მჭედლიძემ თვითონ მოისურვა გაკვეთილის მიცემა და მეც არ ვაწყენინეო“...

ყოველივე ამას შემდეგ თქვენ შეგიძლიათ კიდევ გამიმეოროთ, რომ მე არ მქონია უფლება ხსენებული შეკითხვა: „სთხოვეთ თუ არა გროზდოვს გაკვეთილის მიცემის ნებართვა“-მეთქი—მომეცა თქვენთვის? რათქმა უნდა—ვერ და ამიტომ თქვენი დასკვნით შენიშვნა, —ვითომ მე ამ კითხვისთვის საბუთი და მიზეზი არა მქონოდეს,—სინამდვილეს მოკლებულია!..

მეორე კითხვაზეც ისევე დამშვიდებით, კმაყოფილებითა და მტკიცეთ მიპასუხეთ, რომ „არამქონია მიზნათ ვითომდა „ბორჯომის“[3]) კურსებზე შემუშავებული პლანის თანახმათ რუსული ენის გაკვეთილი მიმეცა ქართული სიტყვების დაუხმარებლათ“-ო, რის დასამტკიცებელ საბუთად მოგყავთ რომ თქვენ „პირადათ სრული[4]) წინააღმდეგი ხართ მუნჯური მეთოდისა, რაკი თქვენი მტკიცე რწმენით“ ასეთი მეთოდით მახინჯდება მოსწავლე გონებრივ-ზნეობრივათ“-ო... მაგრამ, მე მგონია, რაიმე ბრალდება-თავის-მართლებაში ასეთი ლაკონიური „კი“ და „არა“ არა კმარა და მათი ფაკტებით დასაბუთება და დამტკიცებაა საჭირო.. ხოლო ამ უკანასკნელის როლს ვერ შეასრულებს ასეთი მშრალი და ლითონი სიტყვით აღსარებული თქვენი „მტკიცე რწმენა“ ვინაიდან აგრე სიტყვით აღსარებული რწმენა ძალიან საეჭვო და ძნელი სანდოა ხოლმე და მით უფრო ამ შემთხვევაში, როდესაც სწორეთ მაგ თქვენს „მტკიცე რწმენა“-ზეა ეჭვი მიტანილი, აგრე ერთიანათ ვერ დავეყრდნობით მაზე. ხომ იცით „რწმენა თვინიერ საქმისა მკვდარ არს“!.. რწმენითა და სიტყვით თქვენ მეტსაც ამბობდით და ამტკიცებდით,[5]) მაგრამ საქმე ის არის, თუ რამდენათ განახორციელეთ ყოველივე ეს საქმით?. ამას-კი ჩვენ ნათლად დავინახავთ შემდეგ—მესამე კითხვის პასუხის განხილვის დროს, ხოლო ახლა ბორჯომის კურსებზე შემუშავებული პლანის შესახებ. თქვენ ამაზეც თქვენებურს, თავიდანვე ალებულ კილოს უარს აცხადებთ. „არავითარი ასეთი პლანი იქ არ შემუშავებულა კურსისტების მონაწილეობით“-ო. მეც სავსებით გეთანხმებით, ბ. სიმონ. და სწორეთ ამიტომ დავსვი ჩემს შეკითხვაში „ბორჯომის კურსებზე შემუშავებულ პლანთან“ ფრჩხილებში კითხვისა და გაკვირვების ნიშანი=„(?!)“, რომ არავითარი მაგდაგვარი პლანი იქ არ შემუშავებულა, და მიკვირდა-საიდან მოიტანეთ თქვენ იგი?.. [illegible] რომ ისევ იმ გროზდოვის სიტყვებზე, რომელმაც თქვენი გაკვეთილის გარჩევის დროს თავის პირით შეგნიშნათ: „მე ვფიქრობდი, რომ თქვენ ამ გაკვეთილზე დაგვანახვებდით იმ ზომებსა და მეთოდებს, რომელნიც შემუშავებულ იქმნა ბორჯომის კურსებზე“-ო. და აბა, მე რა უფლება მქონდა მეფიქრა, რომ თქვენ მართლა შეპირებული არ იყავით, რომ ასეთ სასწაულს მოიქმედდით თქვენს გაკვეთილზე... თან ვიცოდი ბ. გროზდოვის მისწრაფების ტენდენციოზობა, და უეჭველათ უნდა მეფიქრა, რომ ეს მეთოდი, რომელსაც აგრე გულის ფანცქალით ელოდა იგი, თუ მეტი არა, ყოველ შემთხვევაში, მუნჯურის ძალიან ახლობელი ნათესავი მაინც უნდა ყოფილიყო...

აქედან, როგორც ხედავთ, ცხადია, რომ ამ შეკითხვისთვისაც მქონია სრულიად საკმარისი მიზეზი და საფუძველი და ამიტომ ნება მიბოძეთ ამ შეკითხვის პასუხის ბოლო: „აი, თქვენი სიტყვების სრული უსაფუძვლობა“—გაორკეცებულის სიმტკიცით დაგიბრუნოთ უკანვე!..

მაგრამ ყოველივე, ბ. სიმონ, ჩემ მიერ წამოყენებულ ბრალდებებში მხოლოდ მეორე ხარისხოვანი, წვრიმალი და მცირე მნიშვნელოვანი საკითხია; ხოლო ბრალდების უმთავრესი ნასკვი და დედა-ძარღვი არის მესამე მუხლი, სადაც გეკითხებით: **გაკვეთილის დროს თარგმნითი მეთოდი უფრო გაატარეთ, თუ ცნობილი ,,ბუნებრივათ'' წოდებული—მუნჯური მეთოდი?**“-თქო... აი, აქ გამოჩნდებოდა თქვენი „მტკიცე რწმენი“-სადმი ლალატი, ანუ ერთგულება. და, ჩემის აზრით, სწორეთ ამასვე უნდა ექნეს ამ ჩვენი საკამათო საკითხის საბოლოოთ გადამწყვეტი მნიშვნელობა... თუმცა აქ თქვენ თქვენივე პირით აღიარებთ თქვენს შეცდომას მაგრამ მე მაინც [illegible] მკითხველის ყურადღებას და განხილავ თქვენს [illegible].

თქვენ პასუხის დასაწყისშივე რიხით ბძანებთ: „რასაკვირველია, თარგმნითი მეთოდი უფრო გავატარეთ“! ენახოთ თვით ისევ თქვენი შემდეგი სიტყვები რამდენათ ადასტურებენ ამ აზრს... გაკვეთილის მასალათ გქონიათ ლექსი: „Грамотей“, რომელშიც თქვენის აზრით ქართულათ თარგმნას საჭიროებდა მხოლოდ სამი სიტყვა: „долеко, с нетерпеніемъ და вдоль“.

ეს ლექსი 50 სიტყვაზე მეტს შეიცავს, თქვენ მათშორის მხოლოთ სამის გადათარგმნას სცნობთ საჭიროთ და ამასთანავე ამბობთ ,,რა საკვირველია, თარგმნითი მეთოდი უფრო გავატარეთ“. (ხაზი ჩემია) სიტყვა: „უფრო“ ნიშნავს ,,უმეტესათ'', ანუ უმრავლეს შემთხვევაში'',. ხოლო 3—შეადგენს 50-ის $1/_{16}$-ს და არა უფრო მეტს ნაწილს. მე ამით ის კი არ მინდა ვსთქვა რომ 50 სიტყვის უმრავლესობა ქართულათ გადაგეთარგმნათ; ეს უგნურობა იქნებოდა, მაგრამ არც ის არის დიდი გონიერება, რომ 50 სიტყვაში მხოლოთ 3 გადათარგმნო და სთქვათ—,,რასაკვირველია, თარგმნითი მეთოდი ,,უფრო'' გავატარე''-ო, არამედ უნდა გეთქვათ: ,,უკიდურესი საჭიროების დროს თარგმნითი მეთოდსაც მივმართე'', როგორც ბძანებს თქვენი უკვდავი მასწავლებელი გროზდოვი...

როგორც გვარწმუნებთ წინასწარი ,,განძრახვაც''[6]) ასეთი გქონიათ, რომ მხოლოდ ეს სამი სიტყვა გადაგეთარგმნათ და ამიტომ კონსპექტში ეს სიტყვები ნათარგმნი გქონიათ, მაგრამ სამწუხაროთ სიტყვა და კონსპექტში წერა სხვაა, საქმე სხვაა, შუა უძევს დიდი ზღვარი. და სწორეთ საქმით თქვენ, როგორც საკუთარის პირით აღიარებთ, თქვენს სიტყვასაც უღალატეთ, წინასწარ განზრახვასაც, კონსპექტსაც და თვით ის ,,მტკიცე რწმენაც“ შელახეთ, რომელზეც ზემოთ მთელი კითხვა-პასუხი დაამყარეთ და თავის გასამართლებლათ: [illegible] დაუფიქრებლათ შევიამეხსნა სიტყვა: „с нетерпѣніемъ, რაც არ მოხერხდაო. (ხაზი ჩემია). მე კი გეტყვი, რომ თქვენ გარდა იმისა, რომ ამ სიტყვის მუნჯური მეთოდით ახსნაზე მთელი 10—12 წამი[7]) ამაოთ ეწვალეთ და მხოლოდ შემდეგ, რაც არავითარი ღონე და საშუალება არ დაგრჩათ, მიმართეთ ქართველ ენას,—სულაც არ გადაგითარგმნიათ კონსპექტში ნათარგმნი სიტყვა „Вдоль“, მიუხედავათ იმისა, რომ ეს შემეცნება ბავშებისთვის მთლათ გაუგებარი დარჩა.[8]) ასეთივე იყო სურათი საქმის ვითარებისა პირველ განყოფილებაშიც, სადაც ბავშებს პირველი რუსულ ლექსიკურ გაკვეთილებზე, ნახევარი საათის განმავლობაში 23 უცხო სიტყვა გაატანით.[9]) შეიძლება ესენიც „შეცდომით“ მოგივი-

---

1) იხ. „თანამედრ. ქვეყ.“ № 17.

2) იხ. „თანამედრ. ქვეყ.“ № 17 „სიტყვა და საქმე“ ფიქრიანიძე.

3) ვიცავ ბ. მჭედლიძის მართლწერას.

4) აქაც ვიცავ ბ. მჭედლიძის მართლ-წერას.

5) მაგ. თქვენ გაკვეთილის წინ ერთი ამხანაგთაგანი-მასწავლე გაკვეთილის თარგმნითი მეთოდით გაატარებ და გაკვეთილის გარჩევის დროს დამიცვეთო, მაგრამ ეს მხოლოდ წუთიერი ნიღაბი გამოდგა და გაკვეთილზე სულ სხვა დაგვანახვეთ, რის გამო გაკვეთილის გარჩევის დროს თარგმნითი მეთოდის მომხრეთაგან შეიქმნით თვით გროზდოვის მიერ დასტავი.

6) აქაც ვიცავ ბ. მჭედლიძის მართლწერას.

7) 10—12 წუთის განმავლობაში გონებრივათ და ფიზიკურათ სად ადამიანის— ,,დაუფიქრებლათ, უნებლიეთ'' ანუ რეფლექტორულათ მოქმედება და მოძრაობა ფსიქოლოგიის ელემენტარულ კანონსაც კი არ ეთანხმება. გარდა ამისა თქვენ ამის შესახებ ამხანაგისთვის გითქვამთ:

,,მე ეს იმიტომ ჩავიდინე, რომ მინდოდა ინსპექტორისთვის დამენახვებია მუნჯური მეთოდის უვარგისობაო'', მაგრამ წინდაწინვე გაფთხილებთ, რომ ასეთი მახანაცებით თუნს ვერ გახვალთ და უფრო დამარცხდებით... ასეთი გამწვგრვალე როლები ნიადაგ ვერ გამოგადგებათ, ის მხოლოდ უფრო ღრმათ დაგვარგების სურვილსა და ჟინს გაგვიღვიძებს ჩვენ და მაშინ იცოდეთ—უფრო შორს წავალთ, რისაც—გარწმუნებთ თქვენთვის უფრო სამწუხარო შედეგი მოჰყვება...

8) ამ სიტყვის ახსნის დროს, როგორც მუნჯურ მეთოდს შეეფერებოდა, თქვენ გაიარეთ მოწაფის მერხებთან და სთქვით: „Я иду вдоль класса“ მაგრამ მერხების გვერდით გავლას რუსულათ ეწოდება „мимо“, ან ,,около“ парт, და არა „вдоль“ ამიტომ იქო საჭირო, რომ ეს სიტყვა ჯერ ქართულათ აგეხსნათ და შემდეგ თუ მოახერხებდით მაგალითსაც მოიყვანდით თქვენც და თქვენი მოწაფეებიც. ასე მოითხოვს თანამედროვე სადი პედაგოგიკა...

9) ყოველივე ამას მოწმობენ ბგიკე—გარიყული და კ'ტუნია. (თანამედ. ქვ. № 17).

ია 6—ძე.

მიღებულია:
რკინის კოჭები შენობისთვის (Двутавровыя балки)
ნამდვილი ბახმუტის ალიბასტრი.
✦✦ იყიდება ზომიერ ფასათ ✦✦

სავაჭრო სახლი ი. გოკიელის შვილების ქუთაისში.

ბორჯომის წყალი

	თავის შეფუთვით.		
	1 ბოთლი	10 ბოთ.	ყუთი (ია[illegible].)
1/2	25 კ.	2 მ. 40 კ.	11 მ. 50 კ.
1/2	16½ კ.	1 მ. 60 კ.	15 მ. [illegible] კ.
1/2	14½ კ.	1 მ. 40 კ.	13 მ. 50 კ.

ნარზანი და ესენტუკი № 20

დათ? მაგრამ თქვენ დარწმუნებული უნდა ბძანდებოდეთ, ბ. სიმონ, რომ ისეთ კრიტიკულ მომენტში, როდესაც საბედისწერო დამბაჩის ჩახმახი მომართულია, საქმე ასეთ უკიდურესობამდია გამწვავებული და მთელი პროფესიის საჭირბოროტო საკითხთან ერთად მთელი ერის სულის—**ენის** ყოფნა-არყოფნის საკითხი სწყდება, ასეთი დაუფიქრებელი ნაბიჯი და შეცთომა არ მოხთება ხოლმე; ყოველ შემთხვევაში—წინასწარ განუზრახავათ იშვიათად მოხდება და უეჭველათ იმ იშვიათ შემთხვევასაც ფრიად არა სასურველი საქმისთვის მავნე და ხშირათ გადამწყვეტი მნიშვნელობა ექნება... ამიტომ სრულიადაც გასაკვირი არ არის, რომ სწორეთ ამ თქვენს „უნებლიე შეცთომა"-ზე (?) აღმოცენებულა ის ხმები, რომელიც თქვენ „ქვენა, გრძნობას, მდაბალ მისწრაფებასა და ფრიად არა სიმპატიურ განზრახვას" გწამებდათ. და ამიტომ ეს თქვენ მიერ მოყვანილი საბუთი „შეცთი"-ო კი არ აქარწყლებს თქვენდამი მიტანილ „ეჭვს" და არ გამართლებთ, არამედ პირიქით ადასტურებს მის სრულს საფუძვლიანობას. ხომ მოგეხსენებათ: სიკვდილს შემდეგ სინანული...

ამ რიგათ ჩანს მე ყოველის მხრით სავსებით საკმათ საბუთი მქონია მომეცა თქვენთვის მესამე კითხვაც და თქვენი დასკვნა. რო „მესამე შეკითხვაც ყოვლად უსაფუძლოა"-ო დაუტკიცებელი რჩება.. ხოლო, მე მგონია—ვინც სცთება--ის აშავებს და თანამედროვე კანონმდებლობისა და სამართლიანობის თვალსაზრისით სასჯელი და ბოდიშის მოხდაც დამნაშავეს ეკუთვნის, თქვენ-კი თქვენს ამ გულახდილ აღსარებას ბძანების კილოთი დაასრულებთ. „ან ბოდიში მოიხადე და ან—ასე და ისეო მემუქრებით. [illegible] სამართლისთვის გალილეი დასწვეს და დღესაც არა [illegible] როტებ[illegible] ხეცუა, აქ უკუღმართ წუთის სოფელში, მაგრამ უნდა ვეცადოთ, რომ ეს აგრე არ იქმნეს. აბა, სადაური სამართლიანობა იქნება, თუ ღმერთი გწამსთ, თქვენ შეცდეთ და იმის მაგიერ, რომ შეცდომისთვის პასუხი აგოთ და ბოდიში მოითხოვოთ, მე დავისაჯო ამ შეცდომის გამოქვეყნებისთვის? იცოდეთ, გვიძრახვენ... მცირეწლოვანი ხომ არა ბძანდებით, რომ თქვენს მაგიერ მე ვაგო პასუხი?!..

მეოთხე შეკითხვაზე მიპასუხებთ, რომ „უმთავრესი და ნამდვილი მიზანი ამ კურსებზე გაკვეთილის მიცემისა ის იყო, რომ მე როგორც ახალგაზდა მასწავლებელს, მანდოდა მიმეღო გამოცთილება"-ო და შემდეგ განაგრძობთ. (ამ მიზნით) „მე ძლიერი სურვილი მაქვს დავესწრო ყოველნაირ სამასწავლებლო კურსებზეო".. აქ კი გულით მინდოდა დაგთანხმებოდით, რომ ისევ თქვენს სიტყვასა და საქმეს შორის დიდი უფსკრული არ დამენახა... და თუ-კი თქვენ ამას მართალს ბძანებთ, მაშ რათ მოხდა, ბ-ნო სიმონ, ის, რომ ხსენებული გაკვეთილის მიცემას შემდეგ ამ კურსებზე თქვენი ხსენება და ჭაჭანება არ იყო: და თქვენ მეორე დღიდანვე სადღაც გაქრით?!.. დავიჯეროთ, რომ ეს ერთადერთი გაკვეთილი საკმარისი შეიქმნა თქვენს გასასწავლათ, დასახელოვნებლათ საპედაგოგიო ასპარეზისთვის?.. მაგრამ ცოტა ქვევით რომ ბძანებთ" მე ძლიერი სურვილი მაქვს (ამ მიზნით) დავსწრეო ყოველნაირ სამასწავლებლო კურსებზე"-ო?— მეც აგრე მგონია და საქმის ყველა მცოდნე დამეთანხმება, რომ გაკვეთილის მიცემაზე არა ნაკლებ გამოცთილებას იძენს და ხელოვანდება მასწავლებელი სხვათა გაკვეთილსა და იმათ გარჩევაზე დასწრებით. და თქვენც, თუ მართლა გამოცთილების მიღება გქონდათ მიზნათ, უეჭველათ დარჩებოდით კურსების დასრულებამდი, მით უმეტესი, რომ თვითონ ბრძანებთ: „ბ. გრიზლდოვმა ნება დამრთო კურსებზე დასწრებისაო". (ხაზი ჩემია).

ამნაირათ, ეგ საბუთიც ძალიან სუსტი და ფეხმოკლე შეიქნა, ბ. სიმონ, ჩემი ამ მეოთხე კითხვის „ყოვლათ უსაფუძვლობის" დასამტკიცებლათ...

ხოლო უკანასკნელ მეხუთე კითხვაზე: „რისთვის მაინცა-და მაინც რუსული ენის გაკვეთილი აირჩიეთ და არა სხვა?—თქვენი პასუხის სინამდვილე და ჭეშმარიტება თვით მკითხველმა გამოიყვანოს ზემოთ მოყვანილ საბუთებისა და მსჯელობის მიხედვით...

ყოველივე ამას შემდეგ თქვენ არა გაქვთ არავითარი უფლება, მიმტკიცოთ, რომ თქვენმა გაკვეთილმა ზოგიერთ კურსისტზე მაინც არ იქონია უარყოფითი გავლენა. თქვენი მაგალითი ამათთვის კანონი იქნებოდა, როგორც თვალსაჩინო პუნქტის—ქალაქის სკოლის მასწავლებლისა. და მაშასადამე მე სრული უფლება მქონია, როდესაც კურსებზე საქმე ფრიად სამწუხარო მიმდინარეობა და ხასიათი მიიღო, დამეწერა ის სამართლიანი წერილიც: „გასჭრა ბ. ს. მჭედლიძის მაგალითმა! რომელსაც თქვენ ცოტა არ იყოს გაუჯავრებიხართ, მაგრამ რა გაეწყობა? ასეთია წესი ულმობელი ობიექტიური პრესისა...

დასასრულ თქვენ ბძანების კილოთი „მოითხოვთ" ჩემგან „ბოდიში მოვითხოვო" მაგრამ ახლა, როგორც თქვენი თვალებით დაინახეთ ამ წერილიდან, ეს მხოლოდ მეტის სიჩქარითა და თქვენს საკუთარ სიმართლეში ვულუბრყვილო რწმენით მოგსვლიათ და ჯერ სასჯელი ნაადრევი ყოფილა. ხოლო მუქარა „წინააღმდეგ შემთხვევაში მაიძულებთ სხვა ზომებს მივმართო!"-ო, (ხაზი ჩემია) უკაცრავათ ნუ ვიქმნები და ცოტა არ იყოს—პოლიციურ ბაჭი-ბუქს გავს, რაც ჩემის აზრით—უსუსურ ქმნილებათაგან მომავალ თაობის,—ჭეშმარიტ მოქალაქეთა აღმზდელს ამ ჰუმანიურს ხანაში არ შეფერის!..

ია ნარიძე.

წაღვერი.

უკანასკნელი ორი კვირის განმავლობაში წაღვერს წარმატება დაეტყო. ხალხი კიდევ მეტი მოწყდა და ბევრი უბინობის გამო დიდ ცემში და ახლო მახლო სოფლებში დაბინავდა. ზოგიერთმა მოაგარაკემ დაიგვიანა და თუმცა სახლები დაბევებული ქონდათ, მაგრამ რადგანაც დროზე არ მოვიდენ პატრონებმა სხვებს მიაქირავეს და ამ ნიადაგზე თითქმის ყოველ დღე ჩხუბი და ერთი ვაი უშველებელი ამბავია.

უკვე გაიმართა რამდენიმე კრება მოაგარაკებისა და აირჩიეს კომისია, საქმის მოსაწყობ—მოსაწესრიგებლათ. კომისიის თავმჯდომარეა ქართული ენის ცენზორი ივ. პოლუმორდვინოვი რომელიც მხნეთ ემსახურება თავის მოვალეობას.

კომისიამ შეკრიბა 24 მანეთი. გამართა სამკითხველო სადაც მოდის ყველა ქართული დრო გამოშვებითი გამოცემა და სომხურ-რუსული გაზეთიც.

მოაწყვეს და შეფიცრეს საბანაო. წესრიგიც ჩინებულია: 11—2 საათამდი ბანაობენ ქალები, შემდგომ ვაჟები.

შეაკეთეს და განაახლეს საგიმნასტიკო სათამაშოები, სადაც ყოველ დღე მრავალი ბავში და მოზდილიც თავს ირთობს. ერთი შენიშვნა მხოლოდ: ამ გასართობს უნდა დაენიშნოს ზედამხედველი, თვარა ბავშები დილა-საღამოს განუწყვეტლივ ქანაობენ, იქანცებიან და მერე ხშირათ იმართება ჩხუბი და უწესობა.

მკითხველს ეცოდინება, რომ წაღვერში არის ფრიად სასარგებლო რკინის მჟავე წყალი, რომელიც ძალიან რგებს სისხლ ნაკლულთ, დღეს წყარო საკმაოთ სუფთად და რიგიანათ არის მოწყობილი და ხალხიც ბევრი ეტანება მხოლოდ არ არის წეს-რიგი. მაგ.—მოდიან დიდრონი დოქებით ბოთლებით და შენ კი მთელი ერთი საათი უნდა უცადო, სანამ პაწია ჭიქას აავსებდე, ზოგიც, თავხედურათ, არც აცდის, არც აცხელებს, და პირს შეუშვერს ხოლმე წყაროს მილს და ისე მიირთმევს. საჭიროა კაცი, რომელიც თვალყურს ადევნებდეს ყოველივე ამას და რიგ-რიგით მიაწვდიდეს წყალს მსურველს, როგორც ბორჯომშია მოწყობილი.

წაღვერში არის აგრეთვე კარგა მოზდილი ფიცრული თეატრი. გაიმართა რამდენჯერმე საცეკვაო საღამო, ერთი რუსული წარმოდგენა სურამის სცენის მოყვარეთაგან, და ხალხი ყველას ნაკლებათ დაესწრო: შაბათს, 13 ივლისს და კვირას 14 ივლის გაიმართა შერეული რუსულ-ქართული წარმოდგენა წარმოადგინეს ვოდევილები, იყო ლექსების კითხვა და სხვა... მაგრამ ასეთი ულაზათო და უშნო საღამოები არაოდეს არ მინახავს.

შაბათს 20 ივლისს აქ ლექციას კითხულობს გრიგოლ რობაქიძე, ლექციას შემდეგ კი გაიმართება დივერტისმენტი თვით რობაქიძისა და სხვათა მონაწილეობით.

განზრახულია აღგილ. მკვიდრთათვის უფასო წარმოდგენის გამართვა.

გრი-გრი.

ზახმარო.

წელს აგარაკ ზახმაროს დიდძალი ხალხი მოაწყდა. ამიდი ამ ბოლო დრომდი ძალიან იყო; მხოლოდ ახლა დაიწყო ნისლიანი დღეები. წვიმა იშვიათია.

ჯერ-ჯერობით აქაური გასართობია: კეგლი, ზოგიერთების უზნეო ოხუნჯობა და მრავალთაგან აქ მყოფ „შალვასთან" უქკუო ლაზღანდარობა. სამწუხაროა, რომ ისინი, ვისაც თავი ჭკუიანათ მოაქვთ სასაცილოთ და თვითონ სულელურათ იქცევიან... აქ ვერ აღვნიშნავ ყველა იმას, თუ როგორ ეპყრობიან „შალვას", ახალგაზდები თუ ჩაუკვირდებიან, თვით გაიგებენ, რომ მათი ხნისას მეტი [illegible] მოეთხოვება. აქ მყოფ მოწაფეთა საყურადღებოთ ისიც უნდა ვსთქვა, რომ მართალია, ხის ბურთის აღებ-გასროლით ხელების კუთები ვითარდება, მაგრამ განა ჩვენებური ბურთაობა უკეთესათ არავითარებს ხელებსა და მთელ სხეულს? ესეც რომ არ იყოს, მოსწავლენი კეგლში ფულს აგებენ. გამოაგზავნეს რათა ჯან-ღონე მოიკრიბონ და შემდეგში მეტი ენერგიით შეუდგენ სწავლას, ესენი კი, ვფიქრობ, ხშირათ მშიერი რჩებიან.

აგებენ და ამ მოკლე ხანში დაასრულებენ სათეატრო შენობას, რომლის ერთ ოთახში სამკითხველო უნდა მოათავსონ. ჯერჯერობით ოზურგეთიდან დააქვთ ორ დღეში ერთხელ წერილ-ჟურნალ-გაზეთები. ფოშტის მომტანი ვალდებული ყოფილა ყოველდღე იაროს. მაგრამ ოზურგეთიდან ზახმაროზე ყოველდღე ამოსვლა მთელი სეზონის განმავლობაში (სეზონს თვენახევარი უწევს) ოცდა-ათ მანათად?!! დახურული წერილის წაღება და მოტანა ღირს 3 კაპ., ღია წერილის—2 კ. გაზეთის ცალის 1 კ.. ძვირი კია!—უჩივიან აქაური აფთიაქის გადამეტებულ „აპტეკარსკი სჩოტს".

რაკი სამკითხველოსთვის შენობა ჯერ არ არის, გაზეთები მოაქვთ აქაურ სასადილოში—რესტორანში. საკითხავათაც აქ მოდიან. კარგი იქნება, რომ გაზეთებს არავინ გაიტანდეს რესტორანიდან, თვარა აქ მოსის კაცი წასაკითხავათ და გაზეთს ველარ ნახულობს. მოდის შემდეგი გაზეთები: „სახალხო გაზეთი" თანამედროვე ქვეყანა", „Закавказская рѣчь" „Батумскій день".

შანა კაცი.

რედაქტორ-გამომცემელი **გ. ჭელიძე.**

რკინის გზა

ქუთაისიდან მიდის.

თფილისს: სახალხო 5 ს. 10 წ. დ.; სახ 10 ს. 6 წ. დ.; ფოშტ. 11 ს. 55 წ. დ.; სახ. 11 ს. 27 წ. ღ.
ბათომს: სახ. 5 ს. 10 წ. დ.; სახ. 7 ს. 5 წ. სალ.; სახ. 11 ს. 27 წ. ღ.; ფოშტ. 5 ს. 21 წ. ღ.
ფოთს: საავგარაკო 4 ს. 22 წ. დ.; სახალ. 5 ს. 10 წ. დ.; ფოშტ. 5 ს. 21 წ. სალ.; სახ 7 ს. 56 წ. სალ.
შორაპანს: საავარ. 4 ს. 57 წ. დღ.
ტყიბულს: სახ. 7 ს 50 წ. დილ,; სახ. 3 ს. 45 წ. დღ.

ქუთაისს მოდის.

თფილისიდან: სახ. 7 ს. დილ.; სახ. 8 ს. 26 წ. სალ.; ფოშტ 6 ს. 56 წ. სალ.; სახ. 1 ს. 26 წ. ღამით.
ბათომიდგან: ფოშტ. 1 ს. 20 წ. დღ.; სახ. 11 ს. 14 წ. დ.; სახ. 1 ს. 26 წ. ღ.; სახ. 7 საათ. დილ-
ფოთიდან: საავგ. 10 ს. 3 წ. დილ.; სახ. 1 ს. 20 წ. დ.; სახ. 1 ს. 26 წ. [illegible]
შორაპნიდან: საავგ. 9 ს. 31 წ. დილ.
ტყიბულიდან: სახ. 5 ს. 11 წ. დღ. სახ. 1 საათ. 9 წ. დილ.

აქციონერული საზოგადოება.
ს.-პეტერბურგის **ქიმიური ლაბორატორიისა**
იზმაილოვის პროსპ. № 27
პარიზი 1900 **ოქროს მედლებით** ნიჟნ-ნოვგ.

Beautè duteint

გლიცერინის რძე—ისრის რძე.
საუცხოვოთ არბილებს აჩვილებს და ახავერდებს კანს
იყიდება ყველა კავკასიის სააფთიაქო მაღაზიასა და აფთიაქში.

ქ. ქუთაისში (სობოროსთან
ა. თაბაგარის მაღაზიაში
20 ივლისიდან დანიშნულია
დიდი იაფი ვაჭრობა
ველოსიპედების და სხვ.

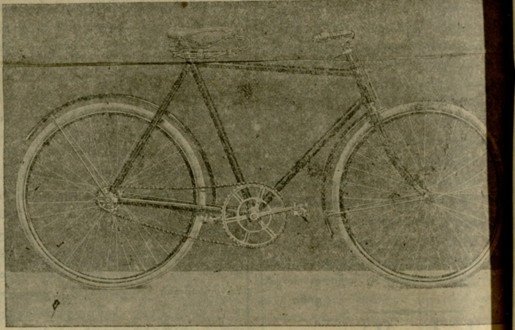

ამასთანავე მიღებულია დიდძალი საკერი, საქსოვი და საწერი მანქანები, გრამაფონები და მათი მოწყობილობა.
ფასები ძლიერ დაკლებულია

აბანო
ძმ. ყორყოლაძეებისა
მიმართეთ ჰირდაპირ 15 მაისიდან გაიხსნა შესანიშნავი მადნეული წყალი. შემოწმებულია და გამოირკვა, რომ ეს მადნეული წყალი კურნავს სხვადასხვა სენისაგან, როგორც არის: ქარები (რევმატიზმი) კუჭის და თავის ტკივილი, ნერვების სისუსტე და სხვ. წყალი ცივი და თფილიც. ფასი ხელმისაწდომი. [illegible] სილის რკ. გზ. სადგურიდან ორმოცდაათი საჟენის მანძილზეა. იქვეა სუფთა [illegible]ნა და სასმელსაჭმელი.

გ. გორდამის და ს. წერეთლის
ერთად ერთი წარმომადგენელი ქუთაისის გუბერნიაში, ბათომის და სოხუმის [illegible] უმაღლესი სასახლის გოფმეისტერის, იური სტეფანეს ძის ნეჩაევ-მალცევის ბეჭსკის [illegible]ბის ქარხნისა, მიაქციეთ განსაკუთრებული ყურადღება მინის ყუთზე ნიშანს „БЕМСК[illegible]
რკინეულობის მაღაზიაში იყიდება:
საუკეთესო
ქარხნებისგან
მიღებული რკინეული
საქონელი: კარის, ფანჯრის
და ღუმელის მოწყობილობანი;
სადურგლო ხელსაწყობი, ფანჯრის
მინები, რკინის ნიჩბები, ლურსმანი, მავთული, ყოველგვარი საღებავი წამალი,
ელექტრონის ზარის მოწყობილებანი, შპალიერი,
ცემენტი, ემალიანი ქურქლები, ასფალტი, და სხ.
ვაჭრობა პარტიით და წვრილათ ხელმისაწდომ ფასათ.
ქ. ქუთაისში, საკუთარ შენობაში, მიხეილის ქუჩაზე № 65.

ელექტრო-საბეჭდავი ფერაძისა და კარნაუხოვის ქუთაისში.